Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 13. Dnia 8. lipca 1892. XIX. rocznik.

Czernichowskie spółki systemu Raiffeisena.

II. Spółkowa kasa oszczędności i pożyczek w Czernichowie, spółka zarejestrowana z nieograniczoną poręką.

Z ogłoszonego właśnie drugiego sprawozdania rocznego z czynności tej spółki, założonej i zarządzanej przez profesora szkoły rolniczej w Czernichowie, dra Franciszka Stefczyka, wyjmujemy następujące szczegóły:

Spółkowa Kasa oszczędności i pożyczek w Czernichowie, zorganizowana ściśle na zasadach systemu Raiffeisena. założoną została w dniu 26. stycznia 1890 roku. Wpisanie spółki do rejestru stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych nastąpiło na podstawie uchwały rady sądu krajowego, jako sądu handlowego w Krakowie z daty 21. lutego 1890 l 4.090. Czynności swoje rozpoczęła spółka z dniem 9. marca 1890 r. — niniejsze sprawozdanie obejmuje zatem działalność spółki w ciągu drugiego roku jej istnienia

Z końcem r. 1890 liczyła spółka 143 członków, w ciągu r. 1891 przystąpiło do spółki 99, z końcem r. 1891 liczyła zatem spółka 242 członków.

Prawo należenia do spółki przysłuża jedynie własnowolnym osobom wyznania chrześciańskiego, mieszkającym w obrębie parafii Czernichowskiej.

Udział wynosi jeden zł. Siła stowarzyszenia polega w solidarnej i nieograniczonej odpowiedzialności członków.

Stan wkładek oszczędności w dniu 1. stycznia 1891 r. wynosił 10.803 zł. 15 ct. W ciągu roku 1891 wpłacono na 76 książeczek 168 wkładek w kwocie 13.255 zł. 38 ct., w dniu 31. grudnia 1891 r. przypisano do kapitału procenta 657 zł. 74 ct.; razem przeto na 111 książeczek złożono 24.716 zł. 27 ct. Podniesiono 47 wkładek w kwocie 3 627 zł. 62 ct. Stan wkładek w dniu 31. grudnia 1891 r wynosił zatem 21.088 zł. 65 ct.

Najniższa wkładka wynosiła 5 ct., najwyższa 2.000 zł , przeciętna wysokość wkładki 84 zł 84 ct.

Od wkładek oszczędności płaci spółka procent według stopy 4½ od sta.

Z kredytu u instytucyj publicznych i kredytowych spółka dotychczas nie korzystała.

Stan pożyczek z dniem 1. stycznia 1891 wynosił 10.353 zł. 04 ct.

W ciągu roku 1891 udzielono pożyczek: *a)* hipotecznie zabezpieczonych 24 w kwocie 5.255 zł, *b)* na zwyczajne skrypta dłużne pod solidarną odpowiedzialnością poręczycieli 102 w kwocie 7.632 zł., *c)* na zastaw papierów wartościowych 2 w kwocie 660 zł.; razem 129 pożyczek w kwocie 13.547 zł. Ogółem wypożyczono kwotę zł. 23.900 ct. 04.

Spłacono w ciągu r. 1891: *a)* w całości 60 pożyczek w kwocie 2.194 zł. 16 ct., *b)* częściowo w 269 ratach kwotę 3.070 zł. 51 ct.; razem spłacono 5.264 zł. 67 ct. Stan pożyczek w dniu 31. grudnia 1891 wynosił 18.635 zł. 37 ct

Procentów od pożyczek: *a)* zapłacono 773 zł. 34 ct., *b)* obliczono do końca r. 1891 296 zł. 82 ct; razem 1.070 zł. 16 ct.

Najniższa pożyczka wynosiła 12 zł., najwyższa 1.200 zł., przeciętna wysokość pożyczki 105 zł.

Największą część pożyczek udzielono na przeciąg 3—5 lat.

Pożyczki służyły w przeważnej liczbie wypadków na zakupno inwentarza żywego, zresztą zaś na konwersyę długów prywatnych, na dokupno paszy i gruntu, na spłatę rodziny, na budowę domów, stodół, na cele przemysłowe i handlowe (na cegielnie, handel węglem, prowadzenie rzemiosła szewskiego, piekarskiego i t. p.).

Ośmdziesiąt pożyczek w ogólnej kwocie około 4.000 zł. udzielono na wiosenne obsiewy, miejscowemu „Bazarowi Kółka rolniczego" udzielono znów znaczniejszą pożyczkę w kwocie 2.300 zł. na zakupno realności.

Dłużnicy wypłacali się regularnie. W kilku tylko wypadkach zaszła potrzeba prolongaty terminu spłacenia raty. Do surowszego, a tem mniej sądowego wystąpienia przeciw dłużnikowi nie było powodu.

Od udzielanych pożyczek pobierała spółka procenta z dołu według stopy 6 od sta.

Oprócz powyższych pożyczek otwarła spółka 2 członkom kredyt w rachunku bieżącym na prowadzenie cegielni.

Obrót kasowy od 1. stycznia do 31. grudnia 1890 roku był następujący:

Przychód:

Gotówka 1. stycznia 1891 .	530 zł.	20	ct.
Udziały	99 „	—	„
Wkładki	13.255 „	38	„
Skapitalizowane procenta .	657 „	74	„
Rachunek bieżący . . .	205 „	—	„
Zwroty pożyczek . . .	5.264 „	67	„
Procenta	773 „	34	„
Inne dochody . . .	45 „	86	„
Razem .	20.831 zł.	19	ct.

Rozchód:

Zwrot wkładek . . .	3.627 zł.	62	ct.
Pożyczki	13.547 „	—	„
Rachunek bieżący . . .	885 „	—	„
Procenta wypłac i skapit. .	687 „	35	„
Inne: *a)* kupno pap. wart. .	980 „	—	„
b) koszta administr. .	18 „	91	„
Gotówka 31. grudnia 1891 .	1.085 „	31	„
Razem .	20.831 zł.	19	ct.

Obrót kasowy w r. 1891 (po potrąceniu stanu kasowego z r. 1890) wynosił zatem 41.662 zł. 38 ct.

Bilans z dnia 31. grudnia 1891 roku przedstawiał się jak następuje:

Stan czynny:

Gotówka 31. grudnia 1891 .	1.085 zł.	31	ct.
Papiery wartość. nomin. wart. 1.000 zł. po kursie 31. grudnia 1891 r. . . .	974 „	50	„
Pożyczki u członków .	18.635 „	38	„
W rach. bież. u członków .	700 „	—	„
Procenta przenośne . .	296 „	82	„
Wartość kuponów bieżąc. .	7 „	50	„
Wartość ruchomości . .	1 „	50	„
Razem .	21.701 zł.	01	ct.

Stan bierny:

Udziały	237 zł.	—	ct.
Wkładki i skapital. procenta .	21.088 „	65	„
Procenta dłużne . . .	1 „	89	„
Czysty zysk za rok 1890 .	85 „	61	„
„ „ „ „ 1891 .	287 „	86	„
Razem .	21.701 zł	01	ct
Czysty zysk za rok 1890 wynosił	85 zł.	61	ct.
„ „ „ „ 1891 wynosi	287 „	86	„
Razem (fundusz rezerwowy) .	373 zł	47	ct.

Zarząd spółkowej Kasy oszczędności i pożyczek w Czernichowie stanowią: ks. Edward Królikowski, jako przełożony, Jan Topolski zast. przełożonego, Paweł Cichoń, sekretarz, Izydor Mika i Franciszek Michno, jako członkowie; kasyerem jest dr. Franciszek Stefczyk.

Do Rady nadzorczej należą: profesorowie dr. Ludwik Birkenmajer, jako przewodniczący i dr. Adam Prażmowski, tudzież włościanie miejscowi: Antoni Balwierz, Wawrzyniec Stańko, Jan Figuła i Franciszek Topolski.

Statut
spółkowej Kasy oszczędności i pożyczek w Czernichowie,

spółki zarejestrowanej z nieograniczoną poręką.

(Systemu Raiffeisena).

I. Firma, siedziba i cel.

§. 1. Podpisani zawiązują na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873 (Dz. u. p. nr. 70) spółkę pod firmą: „Spółkowa Kasa oszczędności i pożyczek w Czernichowie, spółka zarejestrowana z nieograniczoną poręką".

Siedzibą spółki jest Czernichów.

§. 2 Celem spółki jest: starać się o podniesienie bytu członków pod względem moralnym i materyalnym, a mianowicie dostarczać im środków pieniężnych, potrzebnych w gospodarstwie, podawać sposobność do lokowania zaoszczędzonych pieniędzy na procent, i popierać zakładanie stowarzyszeń gospodarczych i zarobkowych w okręgu spółki.

II. Członkowie.

§ 3. Przyjmowanie członków. Członkami spółki mogą być własnowolni mieszkańcy gmin parafii Czernichowskiej chrześciańskiego wyznania, nienależący do innego na solidarnej nieograniczonej rękojmi opartego stowarzyszenia, przyjęci do spółki przez Zarząd spółki (§. 15. *c)* 1).

Przeciw odmownej decyzyi Zarządu przysługuje starającym się o przyjęcie prawo odwołania się do Rady nadzorczej (§. 24. *b)* 5) w przeciągu dni 14;

Rada nadzorcza winna o tem rozstrzygać na swojem najbliższem posiedzeniu

Członek, przyjęty do spółki, winien podpisać deklaracyę, zobowiązującą do poddania się obecnym lub prawomocnie zmienionym przepisom statutu, uiścić opłatę wstępną (§. 39.) i przynajmniej pierwszą ratę na udział (§. 35).

§. 4. Wystąpienie i wykluczenie ze spółki.

a) Prawo należenia do spółki ustaje z chwilą:

1. dobrowolnego wystąpienia;
2. przesiedlenia się po za obręb okręgu spółki;
3. wykluczenia ze spółki;
4. utraty praw obywatelskich lub własnowolności;
5. śmierci.

b) Dobrowolne wystąpienie ze spółki dozwolonem jest tylko z końcem roku i na podstawie pisemnego oświadczenia, które winno być doręczonem Zarządowi najpóźniej do dnia 30. listopada.

c) Prawo wykluczania ze spółki przysługuje Zarządowi. Od decyzyi Zarządu wolno wykluczonemu w przeciągu dni 14 licząc od dnia wyroku odwołać się do Rady nadzorczej, która w sprawie tej winna na swojem najbliższem posiedzeniu wydać orzeczenie.

Wykluczenie ze spółki winno nastąpić:

1. jeżeli członek stracił prawo rozporządzania swoim majątkiem (popadł w konkurs lub dostał się pod kuratelę);
2. jeżeli członek wstąpił do innego stowarzyszenia, opartego na nieograniczonej poręce;
3. jeżeli członek był kilkakrotnie skarżonym o zwrot otrzymanej z Kasy spółkowej pożyczki lub należących się od niej procentów;
4. jeżeli był karany za zbrodnię lub przestępstwo z chciwości popełnione, dopóki prawne następstwa kary nie wygasną.

Nadto może nastąpić wykluczenie w razie niedotrzymania statutem przepisanych zobowiązań, zalegania z wpłatami na udział, i utrzymywania lichwiarskich stosunków.

§. 5. Prawa członków. Członkom przysługuje prawo:

a) osobistego udziału i głosowania w walnych zebraniach spółki. Prawo to wygasa z dniem, w którym członek zgłosi swoje wystąpienie ze spółki, przesiedli się z okręgu spółki, lub zostanie przez Zarząd wykluczonym. Każdemu członkowi przysłuża tylko jeden głos na walnem zgromadzeniu;

b) ubieganie się o pożyczkę z funduszów Kasy spółkowej, o ile takowe starczą, i z zachowaniem odnośnych przepisów niniejszego statutu.

§. 6. Obowiązki członków. Członkowie są obowiązani:

a) w myśl przepisów ustawy o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych ręczyć wspólnie (solidarnie) całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki wobec osób trzecich;

b) wpłacić do Kasy spółkowej opłatę wstępną (§. 39.) i jeden udział w oznaczonej statutem wysokości (§. 35);

c) przestrzegać ściśle postanowień statutu i uchwał walnego zgromadzenia, jakoteż popierać interesa spółki w każdym kierunku.

III. Organa zawiadowcze.

A. W ogólności.

§. 7. Sprawami spółki zawiadują: *a)* Zarząd; *b)* Kasyer; *c)* Rada nadzorcza i *d)* walne zgromadzenie.

§. 8. Członkowie Zarządu i Rady nadzorczej sprawują swoje czynności bezpłatnie jako obowiązek honorowy, i mogą się domagać jedynie zwrotu poczynionych wydatków pieniężnych.

§. 9. Zarząd, Rada nadzorcza i walne zgromadzenie winny z posiedzeń i uchwał swoich prowadzić protokoły, wpisywane do opatrzonych w paginacyą książek protokolarnych. Protokoły z posiedzeń Zarządu i Rady nadzorczej podpisują przewodniczący Zarządu, względnie Rady nadzorczej lub ich zastępcy, tudzież jeden z innych członków; protokoły z posiedzeń walnego zgromadzenia przełożony Zarządu, przewodniczący Rady nadzorczej (względnie ich zastępcy) i protokolista.

B. Zarząd.

§. 10. Skład. Zarząd składa się: z przełożonego, jego zastępcy i 3 (trzech) innych członków. Członków Zarządu wybiera walne zgromadzenie na przeciąg 4 lat. Co 2 lata ustępuje z Zarządu 2. względnie 3. członków, których walne zgromadzenie może ponownie wybrać. Po upływie pierwszego dwulecia oznacza los członków mających ustąpić z Zarządu.

§. 11. Zawieszenie czynności Zarządu lub jego członków. Zarówno pojedyńczych członków jak i cały zarząd może Rada nadzorcza zawiesić w sprawowaniu funkcyj urzędowych z powodu przekroczeń statutów, postanowień walnego zgromadzenia lub rozporządzeń Rady nadzorczej, albo z powodu działania na szkodę spółki. W takim razie winna Rada nadzorcza w ciągu ośmiu dni zwołać walne zgromadzenie dla powzięcia ostatecznej decyzyi i ewentualnego przedsięwzięcia nowych wyborów.

§. 12. Zastępstwo i uzupełnienie. W razie dłużej trwających przeszkód w sprawowaniu czynności przez członków Zarządu winna Rada nadzorcza zamianować zastępcę, a w razie ustąpienia lub śmierci członka Zarządu spowodować dokonanie wyboru uzupełniającego w ciągu najkrótszego czasu przez walne zgromadzenie, które należy zwołać w ciągu ośmiu

dni. W ten sposób wybrani członkowie urzędują tylko do końca peryodu urzędowego tych członków, na których miejsce zostali wybrani.

§. 13. Zarejestrowanie i legitymacya. Członkowie każdorazowego Zarządu winni być podanymi do rejestru spółek zarobkowych i gospodarczych z dołączeniem legitymacyi, którą dla pierwszego Zarządu stanowi niniejszy statut, dla następnych, protokół wyborczy z walnego zgromadzenia, a względnie z posiedzenia Rady nadzorczej.

§. 14. Podpis firmy. Firmę spółki przez kogokolwiek napisaną lub wydrukowaną, podpisuje przełożony Zarządu lub jego zastępca, tudzież nadto jeden z członków Zarządu. (C. d. n.)

Ze sprawozdań
stowarzyszeń związkowych za rok 1891.

VI. Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach, stow. zarejestrowane z nieograniczoną poręką. Gliniany, w powiecie Przemyślańskim, są niepozorną mieściną, jakich setki mamy w naszym kraju: z ośrodkiem żydowskim — gwarnym i brudnym, i z rozległemi przedmieściami, które mają wszelkie cechy wsi Położenie Glinian na uboczu: ani przy kolei żelaznej, ani nawet przy jakimś trakcie głównym, zdawałoby się, iż nie sprzyja rozwojowi ruchu handlowego i przemysłowego. A jednak mając mieszczaństwo kapotowe ruchliwe i przedsiębiorcze, odwieczną tradycyą przyzwyczajone do rzemiosła i handlu, mając dwór, tudzież plebanię ruską i łacińską, których nie rozdzielają uprzedzenia społeczne lub polityczne, lecz łączy je wzajemny szacunek, wzajemne poszanowanie przekonań, a wspólna poczciwa gorliwość o dobro ogólne — stały się Gliniany siedliskiem Towarzystwa zaliczkowego, które należy do rzędu najsilniej rozwiniętych w kraju! Dla całej okolicy stało się ono regulatorem ruchu pieniężnego, skutecznie walczy z dążnością żydów do monopolizowania handlu w swojem ręku — bez zatrudniania się jednak antisemicką agitacyą, i umiejętnie opiekuje się rozwojem rzemiosł miejscowych W chwili klęsk elementarnych i nieurodzaju, Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach przychodzi ludności z pomocą dobrze obmyślaną i rozumnie wyrachowaną — z pomocą obfitą i skuteczną Każdą pożyczkę udziela i ściąga z roztropnem uwzględnieniem osobistych i majątkowych stosunków dłużnika — w taki sposób, że ta pożyczka zawsze jest dla niego pożyteczną, wywiera bowiem na dłużniku — jeżeli tak wolno wyrazić się, wpływ „pedagogiczny“. Nie chcemy przez to powiedzieć, jakoby w Glinianach przy udzielaniu pożyczki jako bezpłatny przyczynek dodawano dłużnikom zawsze porcyę nauk moralnych, porcyę kazania. O tem nie ma mowy. Przezorne i roztropne postępowanie przy udzielaniu pożyczek, i sprężyste przestrzeganie terminów spłaty, nie bezmyślne zasklepianie się w rutynie, ale prowadzenie operacyj z praktycznie obmyślanym kierunkiem przewodnim — oto warunki, które zapewniły Towarzystwu zaliczkowemu w Glinianach siłę i wzrost.

Nie sądzimy, jakoby Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach stanowiło jakąś osobliwość w zastosowywaniu tych zasad Owszem — są to zwyczajne reguły, które przestrzegane być muszą przez każdą spółkę zaliczkową, która nie chce zbankrutować. Lecz Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach daje przykład szczególniej ścisłego i sprężystego zastosowywania tych reguł w praktyce. — Liczyło ono z końcem r. 1891 członków 2.726 przeważnie włościan i mieszczan kapotowych, którzy deklarowali udziały w kwocie 86,965 zł., wpłacili zaś na ich rachunek 69 537 zł. 62 ct., czyli 79 97% kwoty deklarowanej, na jednego członka w przecięciu 25 zł 52 ct. Fundusz rezerwowy Towarzystwa wynosi 16 023 zł. 73 ct, czyli 23·05% wpłaconych udziałów, a po 5 zł 87 ct na jednego członka. Jest więc niezwykle silnym.

Cały majątek własny Towarzystwa wynosi 85.560 zł. 35 ct., zaś wkładki na rachunek bieżący od 393 partyj wynosiły z końcem roku 1891 101.978 zł 43 ct

Bilans przedstawia się z dniem 31. grudnia 1891 jak następuje:

Stan bierny:

Z rachunku udziałów	69.537 zł.	62½	ct.
„ wkładek na rach. bież.	101.978 „	48	„
„ długów	39.182 „	61	„
„ funduszu rezerwowego	16.023 „	73	„
„ lombardu efektów	6.688 „	90	„
„ Banku krajowego	1.020 „	05	„
„ odsetek	2.008 „	12	„
„ strat i zysków	9.277 „	49	„
Razem	245.717 zł.	—½	ct.

Stan czynny:

Z rachunku pożyczek	215.728 zł.	30	ct.
„ efektów	10.715 „	60	„
„ depozytów	93 „	50½	„
„ nieruchomości	6.136 „	76	„
„ kosztów założenia	398 „	37	„
„ „ procesowych	3.020 „	63½	„
„ „ administracyi	644 „	—	„
„ kuponów	279 „	53	„
„ odsetek	275 „	08	„
„ kasy	8.225 „	23½	„
Razem	245.717 zł.	—½	ct.

Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach założyło tam Towarzystwo tkackie ze znaczną pracownią tkacką, która pozostaje pod opieką Wydziału krajowego

jako krajowy warsztat naukowy tkacki. Tow. zaliczkowe dostarczyło także temu zakładowi lokalu.

W skład Dyrekcyi Tow. zaliczkowego w Glinianach wchodzą: ksiądz Filemon Reszetyłowicz, gr. kat. probosz miejscowy, p. Jędrzej Bałtarowicz, obywatel m. Glinian i p. Stanisław Burliga, pełnomocnik hr. Potulickiego. Prezesem Towarzystwa jest hr. Potulicki, właściciel dóbr Gliniany.

VII. Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną porgką. Jednem z najruchliwiej administrowanych stowarzyszeń zaliczkowych, którego zarząd, powodując się we wszystkich czynnościach swoich jasno wytkniętą intencyą obywatelską, dzielnie walczy z lichwą i wszelaką nieczystą spekulacyą, i wysoko podnosi w poważaniu ogólnem sztandar demokratycznej idei owych „banków ludowych“, jakiemi są nasze stowarzyszenia, jest Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu. W Drohobyczu — które to miasto przepełnione jest niezdrowemi żywiołami społecznemi, Towarzystwo zaliczkowe stanowi silną twierdzę, w której gromadzą się, i związani zasadą solidarności i wzajemności ku pożytkowi powszechnemu ze skutkiem działają ludzie porządni, zwolennicy pracy rzetelnej i roztropnej. To ogólne zaufanie i poważanie, jakiem otoczone jest Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu, znajduje wyraz w bilansie w wysokiej w stosunku do udziałów kwocie wkładek oszczędności. Oto bilans z końcem r. 1891 tego Towarzystwa liczącego 1 045 członków:

Stan czynny:			
Gotówka	3.622	zł. 89	ct.
Pożyczki	190.610	„ 64	„
Odsetki zaległe	1.311	„ 07	„
Efekta funduszu rezerwowego	332	„ 78	„
Nieruchomości	4.976	„ 59	„
Urządzenie	383	„ 48	„
Administracya	100	„ —	„
Zaliczki procesowe	301	„ 04	„
Lokacye	271	„ 46	„
Razem	201.909	zł. 95	ct.
Stan bierny:			
Udziały	34 717	zł. 99	ct.
Wkładki oszczędności	150.216	„ 26	„
Odsetki naprzód pobrane	2.185	„ 27	„
Fundusz rezerwowy	7.726	„ 56	„
Administracya	48	„ —	„
Rezerwa procesowa	111	„ 67	„
Bank krajowy	2.650	„ 04	„
Zysk	4.255	„ 06	„
Razem	201.909	zł. 95	ct.

W skład Dyrekcyi Towarzystwa zaliczkowego w Drohobyczu wchodzą pp. med. dr. Wiktor Lechowski, Jan Niewiadomski i Karol Wincenty Szufa.

Spółka handlowo-przemysłowa w Zakopanem.

Do *Nowej Reformy* piszą o tej spółce z Zakopanego:

„O wszystkiem czyta się w korespondencyach z tego rozgłośnego zakątka pod Tatrami, tylko o jednej z najważniejszych nowości w Zakopanem nie było dotąd wzmianki. Powstało tu w r. 1891 stowarzyszenie „Spółki handlowej i przemysłowej“ za inicyatywą hr. Zamoyskiego, który po objęciu zakupionych dóbr uczuł wielką potrzebę takiej instytucyi. Dawniej ś. p. Karol Miarka nawoływał w Zakopanem do zawiązania podobnej spółki, i znaleźli się ludzie dobrej woli, co dali na założenie pieniądze, lecz z braku dobrego i fachowego kierownictwa spółka wnet upadła. Teraz, gdy się do niej wziął mąż rozumny i pełen energii, gdy nie pominął nikogo, ani niczego, wytworzyło się na pewnych podwalinach Towarzystwo udziałowe, do którego zaciągnęli się z różnych warstw społeczeństwa ludzie, dobrej sprawie chętni Sto-guldenowe są udziały, i bez żadnego hałasu zebrało się ich w lecie roku minionego tyle na miejscu w Zakopanem, że z jesienią nastąpiło otwarcie handlu spółki w umyślnie dla niej zbudowanym domu przez właściciela dóbr Zakopanego.

Czy imię założyciela, czy współdziałanie jego przyjaciół, czy duch tego nowego stowarzyszenia, czy co innego stało się przyczyną, że spółka handlowa w Zakopanem od razu pozyskała sobie zaufnie ludu okolicznego, że chociaż jeszcze głównego czynnika tj. sezonu gościnnego nie było, a już ruch i życie zapanowało w tej instytucyi, i najświetniejsze można dlań rokować następstwa.

Znaleźli się nawet górale, którzy sami do spółki z udziałami 100 zł. przystąpili. Poznali oni jej pożytek, bo jak zwykle w końcu zimy i z wiosną wskutek nędznej gleby, gdy nie mieli co jeść, ani czem pola obsiać, musieli brać na kredyt zboże i inne artykuły żywności od spekulantów, którzy lichwę za to z górali ściągali różnemi sposobami, i do robocizny ich zniewalali. Dziś to kredytowanie ludowi górskiemu przejęła spółka handlowa pod warunkami, które góralom oczy na wartość tej instytucyi otwarły.

Wszelkie zresztą towary i przedmioty handlu miejscowego dla ludu, tak co do jakości, jak i taniości sprowadza spółka, i dla gości na sezon wszystko przygotowała, aby zaspokoić ich najwybredniejsze i

najskromniejsze życzenia. Osoby, przybywające do Zakopanego dla najmu mieszkania, z ciekawością oglądają niespodziewany dla nich olbrzymi skład wszystkich towarów, a nadewszystko spożywczych, i badają ceny, bo ostatecznie u nas w interesach finansowych żadne patryotyczne, ani humanitarne względy nie mają wpływu; każdy kupuje, co mu potrzeba tam, gdzie ma lepiej i taniej. Otóż przekonywają się wszyscy, że ceny w spółce są przeciągające, i aby je jako tako określić, można powiedzieć, że w ogóle są te same, co w Krakowie, a niektóre nawet niższe Upada tedy potrzeba zabierania ze sobą pak z artykułami żywności i przeróżnemi rzeczami przy wyjeździe do Zakopanego, skoro wszystko od najmniejszego drobiazgu do wykwintnych przedmiotów znajdzie gość na miejscu w doborowym gatunku, sprowadzone z pierwszej ręki i za najtańsze pieniądze.

W sierpniu b. r odbędzie się w Zakopanem pierwsze po roku działalności spółki zgromadzenie uczestników, na którem okaże się rezultat rzeczywisty jednego działu także organicznej pracy.

Kogo ma za nieprzyjaciół spółka handlowa w Zakopanem, domyśleć się łatwo I z ich to grona rozchodzą się tendencyjne krytyki, na które odpowiedź znajdzie się sama, bo cyfry za siebie najlepiej mówią. W miarę rozwoju spółki handlowej w Zakopanem rozszerzać ona będzie swoje filie na okolicę i inne podgórskie miejscowości.

Należy także zaznaczyć energiczne a fachowe kierownictwo hr. Tyszkiewicza, który jako dyrektor spółki, pozyskał sobie ogólną sympatyę i uznanie. Szczęść Boże młodemu Towarzystwu! Jest ono dowodem, że fachowo, a energicznie prowadzony interes handlowy udać się musi, i wytrzyma konkurencyę.

Drobne wiadomości.

Lustracye związkowe w czesko-morawskich stowarzyszeniach. W czeskim Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych dotychczas nie były zaprowadzone lustracye. Konieczność wprowadzenia lustracyj uznano tam dopiero na ostatniem ogólnem zgromadzeniu delegatów stowarzyszeń związkowych, i polecono zarządowi, ażeby wykonał tę uchwałę. Organ „Jednoty“ czeskich stowarzyszeń: *Věstník záloženský* donosi o pierwszych próbach wykonania tej uchwały w następujący charakterystyczny sposób:

„Ażeby powszechnemu zaprowadzeniu rewizyj związkowych także i u czeskich stowarzyszeń udziałowych otwarte zostały wrota, mianowała Rada zawiadowcza „Jednoty“ na posiedzeniu z dnia 18. maja b. r. pierwszego swojego zastępcę prezesa, p. Jana Topinkę, tudzież prezesa spółkowej kasy zaliczkowej w Karlinie, p. Józefa Schreyera, sekretarza „Jednoty“, lustratorami związkowymi.

Stowarzyszenia, które są członkami „Jednoty“ mają prawo żądać, iżby Rada zawiadowcza Związku zarządziła przeprowadzenie u nich lustracyi, lecz nie mają oni do tego powinności. Lustracye stałyby się powszechnemi, gdyby wszystkie stowarzyszenia związkowe popierać zechciały dążność do ogólnego ich zaprowadzenia“.

Związek austryacko-niemieckich stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych odbył we Wiedniu w ostatnich dniach czerwca walne zgromadzenie, na którem obrano przedewszystkiem nowego patrona. Jednomyślnie został wybrany na ten urząd p. Karol Wrabetz, poseł do Rady państwa, i dyrektor Towarzystwa zaliczkowego na jednem z przedmieść wiedeńskich, z zawodu fotograf. Pamięć zmarłego patrona, dra Hermana Zillera, uczczono godnie, gdyż nietylko wzniosły stowarzyszenia związkowe nad jego mogiłą wspaniały pomnik wspólnym kosztem, ale nadto zebrano drogą składek dość znaczną kwotę, która ma stanowić kapitał żelazny fundacyi wieczystej imienia dra Hermana Zillera, przeznaczonej na cele ogólnego dobra stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

W dniu walnego zgromadzenia Wydział Związku udał się *in corpore* na cmentarz, i złożył na grobie Zillera wspaniały wieniec, w imieniu Związku.

Ruch stowarzyszeń.

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza w miesiącu maju i czerwcu b. r. następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Nowe stowarzyszenia:

C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Rzeszowie zarządza na podstawie statutu z dnia 25. lutego 1892 wpisanie na dniu dzisiejszym w rejestrze handlowym dla spółek zarobkowych i gospodarczych firmy: „Towarzystwo kredytowe w Czudcu, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką“ z siedzibą w Czudcu w powiecie Rzeszowskim, z następującem oznajmieniem:

1. Celem Towarzystwa jest dostarczenie w zakresie statutu wyłącznie członkom swoim potrzebnych im kapitałów obrotowych za opłatą procentu, przez Dyrekcyę ustanowić się mającego.

2. Czas trwania Towarzystwa jest nieograniczony.

3. Dyrekcya składa się z 3 dyrektorów, a do Dyrekcyi wybranymi zostali na przeciąg czasu pierwszego 6-lecia: Wolf Wallach, Józef Willner i Semel Seidner, jako dyrektorowie, zaś Izrael Reich i Mendel Piperberg, jako zastępcy dyrektorów, wszyscy w Czudcu zamieszkali.

4. Dyrekcya zastępuje Towarzystwo sądownie i pozasądownie, a wszelkie dokumenta, mające obowiązywać

Towarzystwo, muszą być podpisane przez dwóch dyrektorów, albo zastępców dyrektorów, zaś kwity kasowe muszą być podpisane przez jednego dyrektora i kasyera będącego zarazem dyrektorem, względnie przez tychże zastępców.

5. Podpis firmy będzie uskuteczniony w ten sposób, że podpisujący przy firmie Towarzystwa położą swe nazwiska.

6. Wszelkie obwieszczenia Towarzystwa będą ogłoszone w krajowym dzienniku urzędowym.

(Uchwała z dnia 19. maja 1892. l. 4 269).

C. k sąd obwodowy jako handlowy w Tarnowie podaje do wiadomości, że równocześnie zarządził wpis w rejestrze spółek zarobkowych i gospodarczych zawiązanego stowarzyszenia pod firmą: „Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu w Mielcu, zarejestrowane stowarzyszenie z odpowiedzialnością ograniczoną".

Siedzibą stowarzyszenia, zawiązanego na podstawie statutu z daty Mielec dnia 10. sierpnia 1890, a względnie dnia 3. maja 1892 jest Mielec.

Przedmiotem przedsiębiorstwa jest dostarczanie członkom kapitałów obrotowych, potrzebnych do handlu i przemysłu przez eskont weksli, udzielanie pożyczek, dalej przyjmowanie depozytów i wkładek na oprocentowanie.

Czas istnienia spółki jest nieograniczony.

Członkami Dyrekcyi obrano na czas do końca roku 1893: Marka Horowitza, Mojżesza Mosesa i Lejzera Salperta, wszystkich przemysłowców, w Mielcu zamieszkałych.

Ogłoszenia spółki nastąpią przez zamieszczenie urzędowej „Gazecie Lwowskiej".

Za zobowiązania spółki odpowiadają spólnicy wkładkami udziałowemi, i dalszą kwotą, równającą się potrójnej wysokości tych deklarowanych wkładek.

Firmę stowarzyszenia podpisują zbiorowo, albo dwaj członkowie Dyrekcyi, lub jeden członek Dyrekcyi, i urzędnik stowarzyszenia, posiadający prokurę.

(Uchwała z dnia 2. czerwca 1892. l. 10.118).

Zmiany w Dyrekcyi:

C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Brzeżanach uwiadamia, że wskutek uchwały z dnia 9. kwietnia 1892 l. 1882 wpisano dnia 25 kwietnia 1892 w rejestrze handlowym dla firm spółek zarobkowych i gospodarczych przy firmie „Spółka pożyczkowa w Przemyślanach, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką", że na nadzwyczajnem walnem zgromadzeniu członków tego stowarzyszenia dnia 27. marca odbytem, wybrani zostali:

a) Ire Neuman członkiem Dyrekcyi w miejsce ustępującego dyrektora Israela Adlera i

b) Israel Adler senior zastępcą dyrektora w miejsce ustępującego Izaaka Auga.

(Uchwała z dnia 30. kwietnia 1892. l. 2.296).

C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Brzeżanach uwiadamia, że wskutek uchwały z dnia 26. marca 1892 l. 1.579 wpisano dnia 28. kwietnia 1892 w rejestrze handlowym dla firm spółek zarobkowych i gospodarczych przy firmie „Kasa zaliczkowa „Nadzieja" w Bołszowcach, stowarzyszenia zarejestowanego z nieograniczoną poręką", że na walnem zgromadzeniu członków Towarzystwa dnia 3. marca 1892 odbytem wybrani zostali do składu Dyrekcyi Towarzystwa na czas do 15. marca 1895:

a) Albin Wąsowicz, dyrektorem,

b) Wasyl Kostyk, kasyerem,

c) Daniel Schneider, kontrolorem,

d) Mojżesz Majer, zastępcą dyrektora,

e) Michał Hill, zastępcą kasyera,

f) Ojser Schiffman zastępcą kontrolora.

(Uchwała z dnia 30. kwietnia 1892. l. 2.328).

C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Stanisławowie ogłasza, że równocześnie poleca prowadzącemu rejestra handlowe wpisanie do rejestru stowarzyszeń zarobkowych przy firmie „Towarzystwo handlowe w Stanisławowie", że na walnem zgromadzeniu członków dnia 16. lutego b. r. w Stanisławowie odbytem, wybrani zostali członkami Dyrekcyi rzeczonego Towarzystwa w Stanisławowie zamieszkali pp.: Joel Halpern, Michał Halpern junior, Henryk Sprecher, Szymon Kornblüh, Adolf Byk wszyscy kupcy i dr. Bernhard Hauslich, adwokat krajowy.

(Uchwała z dnia 23. marca 1892. l. 3.719).

C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Sanoku ogłasza, iż dnia 5. maja 1892 wpisano do rejestru handlowego dla firm spółek zarobkowych i gospodarczych przy firmie: „Towarzystwo zaliczkowe w Rymanowie, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką", na odbytem w dniu 6. kwietnia 1892 nadzwyczajnem walnem zgromadzeniu członków wybrano na członków Dyrekcyi Antoniego Iwańskiego, Wincentego Wojtynkiewicza i Franciszka Majchrowicz.

(Uchwała dnia 14. maja 1892. l. 2.621).

C. k. sąd obwodowy w Tarnowie jako handlowy podaje do wiadomości, że zarządził wpisał do rejestru stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, odnośnie do zarejestrnwanego z mocy uchwały z dnia 24. września 1874 l. 17.778 „Towarzystwa zaliczkowego w Dąbrowie, z nieograniczoną poręką zarejestowane, uchwalonego w dniu 31. marca 1892 zmienionego statutu tego stowarzyszenia.

Z przyjętych od dnia zatwierdzenia obowiązujących zmian statutu ogłasza miniejszem następujące:

1. Dyrekcya stowarzyszenia składa się z trzech członków, których wybiera, z pośród członków stowarzyszenia, Rada nadzorcza na przeciąg trzech lat, zatwierdza zaś wybór ogólne zgromadzenie. Do ważności zobowiązania stowarzyszenia wobec osób trzecich, potrzeba podpisu dwóch członków Dyrekcyi.

2. Udział każdego członka stowarzyszenia ustanowiono najmniej na 20 zł. najwięcej na 500 zł.

(Uchwała z dnia 9. czerwca 1892 l. 10.951).

Zmiany statutu:

C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Złoczowie ogłasza, iż w rejestrze spółek zarobkowych i gospodarczych przy firmie „Towarzystwo kredytowe w Glinianach, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką“, dnia 28. kwietnia 1892 wpisano, że na walnem zgromadzeniu członków tego Towarzystwa dnia 25. stycznia 1892 odbytem, zapadła uchwała, aby pierwszy ustęp §. 4. statutu Towarzystwa w ten sposób został zmieniony, by odtąd opiewał:

„Dyrekcya składa się z trzech dyrektorów, których wybiera Rada zawiadowcza z pośród członków stowarzyszenia absolutną większością głosów na przeciąg lat 10, głosując kartkami na każdego z osobna i przedstawia ogólnemu zgromadzeniu do zatwierdzenia“; tudzież, aby pierwszy ustęp §. 24. statutu w ten sposób został zmieniony, by odtąd opiewał:

„Rada zawiadowcza składa się z dziewięciu członków, których wybiera z grona członków stowarzyszenia ogólne zgromadzenie absolutną większością głosów na przeciąg lat 10“.

(Uchwała z dnia 30. kwietnia 1892. l. 3 136).

C. k. sąd obwodowy w Tarnopolu jako sąd handlowy ogłasza, iż w rejestrze handlowym dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy firmie „Towarzystwo kredytowe w Zbarażu, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką 5-krotną poręką“ uwidoczniono, że dotychczasowy zastępca dyrektora Nathan Schutzman w Stryjówce zamieszkały, że składu Dyrekcyi wystąpił, następnie, że wskutek uchwały powziętej na walnem zgromadzeniu tego Towarzystwa, na dniu 10. marca odbytem, zmieniony został §. 4. statutu Towarzystwa w tym kierunku, iż Dyrekcya ma się składać tylko z trzech członków, a mianowicie z dyrektora, kasyera i kontrolora.

(Uchwała z dnia 30. kwietnia 1892. l. 5 867).

C. k. sąd krajowy jako handlowy we Lwowie ogłasza niniejszem, że w rejestrze stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy firmie: „Towarzystwo kredytowe miejskie w Lubaczowie, stowarzyszenie za rejestrowane z nieograniczoną poręką“, uwidoczniono, że na odbytem w dniu 28. lipca 1891 nadzwyczajnem XII. ogólnem zgromadzeniu członków tego Towarzystwa uchwalono zmianę §. 62. statutu z tem, że §. 62. statutu obecnie opiewa: „Wstępne od członków oznaczać będzie od czasu do czasu ogólne zgromadzenie i na teraz ustanawia się takowe na jeden zł. Wstępne to powinno być wpłacone natychmiast po przyjęciu członka do stowarzyszenia.

(Uchwała z dnia 23. kwietnia 1892. l. 14 330).

C. k. obwodowy jako handlowy w Przemyślu ogłasza, iż dnia 19. marca 1892 wpisane zostało w rejestrach dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy firmie „Towarzystwo zaliczkowe dla powiatu Mościskiego w Mościskach, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką“, że na walnem zgromadzeniu, odbytem w dniu 20. kwietnia 1891 w Mościskach, uchwalono zmianę §§. 11, 15 i 21 statutów zaprotokołowanych do 8218/1875.

a) Mianowicie brzmi obecnie jak następuje §. 11

Członek, który z Towarzystwa wystąpił lub wykluczonym został, odpowiedzialnym jest jeszcze przez przeciąg dwóch lat po wystąpieniu lub wykluczeniu z Towarzystwa za wszelkie zobowiązania przyjęte przez Towarzystwo w czasie jego udziału, zaczem za wspólną gwarancyą, to samo dotyczy spadkobierców członka zmarłego.

Członkowie, którzy ze stowarzyszenia ustąpili (§. 7), jak również spadkobiercy zmarłego mogą żądać zwrotu tylko swego udziału w takiej wysokości, jaką wykażą księgi stowarzyszenia w chwili ustąpienia członka.

Innych praw do majątku Towarzystwa lub do funduszu rezerwowego ani wykluczony, ani występujący członek, ani ich spadkobiercy nie mają.

Wypłata udziałów członkom ustępującym, a względnie ich spadkobiercom nastąpić może w każdym wypadku dopiero w trzy miesiące po skończeniu dotyczącego roku administracyjnego.

b) W §. 15. statutów wykreślono słowa: „za wystawieniem nowego dokumentu dłużnego“.

c) Zaś w §. 21. zostały w punkcie 1. ustępu 2go wykreślone słowa: „który przynajmniej 3 miesiące przed upływem całego roku wpłacony został do kasy zaliczkowej w wysokości minimalnej 10 zł.“, a natomiast przyjęto stylizacyę tej treści: „tylko udział zupełnie wpłacony uprawnia do dywidendy“.

(Uchwała z dnia 31. marca 1892. l. 4.076).

Wykreślenie firmy:

C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Złoczowie ogłasza, że wskutek uchwały z 21. lutego 1891. l. 1.012 na podstawie uchwały drugiego nadzwyczajnego walnego zgromadzenia członków „Spółki wzajemnej pomocy w Kamionce strumiłowej, stowarzyszenia zarejestrowanego z ograniczoną poręką“ z 27. listopada 1890 na dniu 21. marca 1891 wpisano w rejestrze dla spółek zarobkowych i gospodarczych przy firmie „Spółka wzajemnej pomocy w Kamionce strumiłowej, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“ rozwiązanie tegoż stowarzyszenia, zaś na dniu 28. kwietnia 1892 wskutek uchwały z 9. kwietnia 1892. l. 3.160 wykreślenie tej firmy.

(Uchwała z dnia 4. czerwca 1892. l. 3.398).

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: **Teofil Merunowicz.** Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, hotel Żorża.